

Comprensió lectora

Entendre bé el que es llig és un requeriment bàsic en l'aprenentatge de qualsevol matèria. Per això, oferim a continuació dotze textos per a treballar la comprensió lectora.

Els textos seleccionats tenen una característica comuna: són textos expositius en els quals s'informa d'alguna cosa, generalment d'alguna curiositat que pot cridar l'atenció de l'alumnat.

Deliberadament hem deixat de banda uns altres tipus de textos, narratius, poètics, descriptius o dramàtics, per a atendre exclusivament les carències que poden presentar molts escolars en la comprensió de textos no literaris.

Nom i cognoms:

Curs: Data:

Llig el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirar-lo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Els ponts

Els rius, sobretot si són cabalosos, han estat sempre un obstacle per al pas de persones i de vehicles. De vegades, cal recórrer molts quilòmetres fins a trobar un pas natural pel qual poder travessar-los.

Per això, des de fa segles, els humans han après a construir ponts. Els primers estaven fets de tronc de fusta i hi passaven persones i animals. Després, es varen utilitzar altres materials més resistents, com la pedra.

Hui dia, els ponts es fabriquen amb acer i formigó, i són tan resistents que hi passen persones, vehicles grans, i fins i tot trens. Alguns tenen més d'un quilòmetre de llarg. I de vegades, pel seu interior es conduïxen canonades d'aigua o línies d'electricitat.

A més, existixen ponts especials:

- Els que porten conduccions d'aigua es diuen aqüeductes.
- Els construïts sobre terrenys secs, per a salvar desnivells, es diuen via-ductes.
- Els construïts sobre autopistes es diuen passos elevats.

Adaptat de *Coneixement del medi* 4. Ed. Anaya.

Nom i cognoms:

1 Per què els humans construeixen ponts des de fa segles?

.....

2 Anota, per ordre d'antiguitat, els materials que s'han fet servir per a construir ponts.

.....

3 En el cas dels ponts de fusta, podien passar vehicles? Raona la resposta.

.....

.....

4 A més de persones i vehicles, què es pot conduir per l'interior dels ponts?

.....

.....

5 Relaciona les columnes.

aqüeducte •	• es construeix sobre autopistes.
viaducte •	• porta conduccions d'aigua.
pas elevat •	• es construeix sobre terrenys secs per a salvar desnivells.

6 Hi ha cap pont a la teua localitat? Si n'hi ha explica com és i de quin material està fet.

.....

7 Explica quins usos tenen els ponts que has esmentat en l'activitat anterior.

.....

.....

Pensa un poc més

Per què creus que en cas de guerra es destrueixen els ponts?

.....

.....

Nom i cognoms:

Curs: Data:

Llig el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirar-lo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Els arbres

Les plantes primitives eren tan xicotetes que n'haurien calgut dotzenes per tapar l'extrem d'una agulla de cap. Aquestes cèl·lules tan menudes vivien als oceans de l'antiga Terra, i l'única cosa que permet classificar-les com a plantes és que necessitaven la llum del sol per a créixer. A partir d'aquests començaments tan humils, el regne de les plantes ha evolucionat fins a ser com el coneixem hui.

Moltes plantes van quedar-se a l'aigua, però d'altres van colonitzar la Terra. Per aconseguir-ho els calia alguna cosa que les ajudara a suportar el propi pes i d'aquesta manera algunes plantes van anar desenvolupant un material anomenat lignina, que els va fer les tiges resistents i llenyoses i els va permetre créixer.

Com que totes les plantes necessiten llum, les més altes van reeixir i en canvi les menudes no, ja que havien de sobreviure a l'ombra de les grans. Després van aparéixer les plantes amb un sol tronc gran: van ser els primers arbres. Els arbres grans, com les sequoies gegants de Califòrnia, poden pesar més de sis mil tones, cosa que fa que siguin la matèria viva més pesada que haja existit mai a la Terra.

El tronc de la majoria dels arbres adults augmenta aproximadament dos centímetres i mig cada any. En climes temperats, el creixement sol produir-se només a la primavera i a l'estiu. El càmbium creix cap a fora i les noves cèl·lules que genera formen anelles visibles, una cada any. Si es compten aquestes anelles, es pot determinar l'edat de l'arbre.

Adaptat de *L'arbre*. David Burnie. Altea. Grup Promotor.

Cèl·lula: unitat microscòpica de la qual estan formats els éssers vius. **Lignina:** substància aromàtica natural que forma part de la paret de moles cèl·lules vegetals a les quals dóna duresa i resistència. **Càmbium:** teixit que permet el creixement de les tiges i les arrels dels vegetals que en tenen.

Nom i cognoms:

1 On vivien les plantes primitives?

.....

2 Quina grandària tenien aquestes plantes?

.....

3 Què és el que permet classificar-les com a plantes?

.....

4 Què va permetre créixer les plantes?

- ☐ Fulles enfiladisses.
- ☐ Tiges resistents i llenyoses.
- ☐ Els boscos tropicals.

5 Quin arbre gegant s'anomena en la lectura?

.....

6 D'on són aquests arbres?

.....

7 Escribe el nom d'alguns arbres que conegues.

.....

.....

Pensa un poc més

Unix cada frase feta, relacionada amb el món vegetal, amb el seu significat.

Ser de bona fusta. •	• Responsabilitzar-se.
Tindre molts pinyons. •	• Ser robust.
Traure les castanyes del foc. •	• Ser ric.

Nom i cognoms:

Curs: Data:

Llig el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirar-lo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

Paisatges illencs

Menorca. Vent de ponent

A la costa oest de Menorca, entre Ciutadella i el cap d'Artrutx, trobem cala Blanca i el seu entorn rocós. És precisament en aquests penya-segats on rompen les ones empeses pel vent de ponent. Grans ones enfurismades d'escuma blanca es llancen contra la costa alta i rocosa de cala Blanca, alçant núvols que el vent escampa com una pluja fina contra els penya-segats.

Un horitzó tenyit d'un rosa pàl·lid separa el blau intens de la mar d'un cel blanc.

Els raigs del sol de ponent harmonitzen i omplen la imatge amb diferents intensitats de daurat.

Mallorca. Sóller

Quasi amagat entre els cims de la serra de Tramuntana a l'illa de Mallorca, hi trobem el poble de Sóller, que ompli una vall menuda i s'enfila per les faldes de les muntanyes dels voltants.

Una vegetació abundant de cultiu envolta el poble. Cases senzilles que guaiten tímidament d'entre els diferents verds que cobrixen la localitat.

L'emplaçament d'aquest poble ens permet admirar a l'horitzó alguns dels cims més alts de la serra de Tramuntana, com ara el Puig Major que amb 1 443 metres és el més alt de l'illa.

Nom i cognoms:

1 En la lectura es descriuen dos paisatges. A quines illes pertanyen?

.....

2 Quines altres tres illes pertanyen a les Balears? Encercla-les.

Formentera

Cabrera

Tenerife

Lanzarote

Eivissa

La Gomera

3 Quin d'aquests vents bufa a Menorca segons el text?

☐

Gregal

☐

Tramuntana

☐

Ponent

4 On està situada cala Blanca?

.....

5 Què és un penya-segat?

☐

Costa formada per roques de gran altura.

☐

Pedra gran i aïllada.

☐

Roques i minerals.

6 A quina serra pertany el Puig Major?

.....

7 Quin poble es descriu a l'illa de Mallorca?

.....

Pensa un poc més

Describeix la teua localitat.

.....

.....

.....

Nom i cognoms:

Curs: Data:

Llig el text amb molta atenció. Primer fes-ne una lectura ràpida; després, torna a llegir el text lentament per a respondre, sense mirar-lo, les preguntes de la pàgina d'activitats.

La mel

La mel és un fluid dolç i viscos produït per les abelles i d'altres insectes a partir del nèctar de les flors. El seu gust i color depén del tipus de flors de les quals se'n recull el nèctar.

La mel és el producte alimentari que més temps es pot guardar sense fer-se malbé. De fet, els arqueòlegs que van entrar a les piràmides d'Egipte van trobar-hi mel preservada en bon estat.

Es creu que els humans van començar a collir la mel dels ruscs fa més de 10 000 anys, segons unes pintures trobades a la cova de l'Aranya, a Bìr-corb (València). Hipòcrates, el pare de la medicina grega, la va fer servir per a guarir diverses afeccions de la pell, i per a alleujar el dolor en general. Els egipcis la van fer servir per a tractar les cataractes, nafres, talls i cremades. A l'antiga Roma, els metges la usaven per a ajudar els pacients a adormir-se. També servia com a moneda de canvi.

Els usos primaris de la mel són la cuina, la pastisseria, com a acompanyament del pa (comú o torrat, generalment durant l'esmorzar) o begudes com el te. Però també s'utilitza per a guarir algunes malalties o afeccions de la pell, en cremes i suavitants i per a combatre els refredats: un tassó de llet o una infusió calenta amb una cullerada de mel n'és un bon remei.

Tipus de mel

Mel de flors: és la que produïxen les abelles a partir del nèctar de les flors. Pot ser d'un sol tipus de flor (castanyer, romaní, farigola, bruc, taronger o flor de taronger, til·ler, acàcia, eucaliptus, etc.) o de diversos (mil flors). Aquest tipus de mel és transparent i se solidifica amb el temps.

Mel de rosada o mel de bosc: és la que produïxen les abelles a partir de les secrecions dolces de pugons, cotxinilles i altres insectes xucladors de saba, normalment de pi, avet, alzina, surera, etc. Sol ser menys dolça, de color més fosc, se solidifica amb dificultat i pot tindre una olor i un gust especiats i resinosos.

Adaptat de <<http://ca.wikipedia.org/wiki/Mel>>

Nom i cognoms:

1 Què és la mel?

.....

.....

2 Quan van començar a recollir la mel els humans?

3 Quins altres pobles, a més d'Hipòcrates, usaven la mel com a medicina?

4 Quins tipus de mel hi ha?

5 Explica com es produïx la mel de flors.

.....

.....

6 T'agrada la mel? Si la resposta és afirmativa explica com la fas servir.

7 Marca vertader o fals, segons corresponga.

- La mel es fa malbé de seguida.
- El gust de la mel és sempre el mateix.
- La mel sols s'utilitza a la cuina.
- La mel és bona per a combatre els refredats.

V	F
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Pensa un poc més

Saps què és l'apicultura? Pensa un poc i explica-ho.

.....

.....